

Пролог

НА МЕНІ ЧОРНИЙ КОСТЮМ І БІЛА СОРОЧКА, ЧОРНА краватка і чорні черевики, начищені до блиску: вбрання, у якому я за звичайних обставин почувався б незручно, ніби вкрав чийсь уніформу або вдаю із себе дорослого. Сьогодні воно дарувало мені своєрідний затишок. Я обрав правильний одяг для важкого дня.

Зранку я віддав свою шану, промовив належні слова, і ці слова справді належали мені — а тоді, коли службу було скінчено, я сів у авто і повів його кудись, без жодного чіткого наміру, бо мав десь із годинку вільного часу перед тим, як доведеться знову вітатися з людьми, що їх я не бачив багато років, тиснути їм руки й обпиватися чаєм із найкращого сервісу. Я їхав зміїстими сільськими дорогами Сассексу, які вже встиг наполовину забути, — а коли зрозумів, що наближаюся до центру містечка, то повернув навмання, потім іще кудись, потім ліворуч, потім праворуч. Лише тоді я усвідомив, куди їду — куди

їхав увесь цей час — і скривився від власної інфантильності.

Я прямував до будинку, якого вже кілька десятиліть не існувало.

Я захотів розвернутися; там, на широкому шляху, що був колись всипаною гравієм доріжкою поряд із ячмінним полем, я подумав був повернути назад і лишити минуле у спокої. Але цікавість перемогла.

Старий будинок — той, у якому я жив сім років відколи мені було п'ять, поки мені не виповнилося дванадцять — той будинок зрівняли з землею і його більше не було. Новий будинок, що його мої батьки побудували з іншого боку саду, між кущами азалії і зеленим колом у траві, яке ми називали відьомським, продали тридцять років тому.

Я стишив хід авто, коли побачив новий будинок. Для мене він завжди залишатиметься новим. Я зупинився на під'їзді, роздивляючись те, що набудували на основі архітектури середини сімдесятих. Я вже встиг забути, що будинок зведено з шоколадно-брунатної цегли. Ці нові люди перетворили материн крихітний балкончик на двоповерхову терасу. Я роздивлявся будинок, пригадуючи про свої підліткові роки менше, ніж сподівався: нічого хорошого, нічого поганого. У цьому місці я жив, якийсь час, коли був підлітком. Здається, воно ніяк не позначилося на тому, ким я є зараз.

Я дав задній хід і виїхав з під'їзної дороги.

Пора вже було — я знав — пора було повертатися до гомінкого, життєрадісного дому моєї сестри, що його відмили до скрипу, готуючись до цього дня.

Я спілкуватимуся з людьми, про існування яких роками не згадував, і відповідатиму на їхні запитання про шлюб (розпався десять років тому; це були стосунки, що повільно зношувалися, аж поки — як здається, воно завжди буває — не порвалися), про те, чи я з кимось зустрічаюся (ні; я навіть не маю певності, що можу, точно не зараз), а тоді про дітей (повиростали, кожне живе своїм життям; вони так шкодують, що не змогли сьогодні приїхати) і роботу (усе гаразд, дякую, відповім я, так і не зрозумівши, як розказувати про те, чим займаюся. Якби я міг знайти відповідні слова, то не треба було б цим займатися. Я митець — іноді у мене виходить справжнє мистецтво, іноді воно заповнює порожнечі в моєму житті. Деякі. Не всі). Ми поговоримо про тих, хто відійшли у вічність; ми згадаємо померлих.

На місці затишної сільської вулички мого дитинства була чорна асфальтована дорога, що тепер розділяла два розлогі комплекси житлової забудови. Я поїхав по ній далі — далі від міста, зовсім не туди, куди треба було їхати. І це було добре.

Лискучий чорний шлях став вужчати та зміїтися — а потім перетворився на ту вулицю в одну смугу, що я її пам'ятав із дитинства; асфальт поступився місцем ґрунту та дрібним пористим камінцям.

Невдовзі я повільно вів машину вузеньким вибоїстим путівцем, обабіч якого росли ожина та шипшина, іноді поступаючись місцем ліщині чи живоплоту. Здавалося, ніби я їхав назад у часі. Ця вулиця була саме такою, якою я її пам'ятав, коли все інше змінилося.